

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 1. kimovca 1876.

List 35.

Zakaj je Döllinger odpadel od edinstva sv. Cerkve in začel krivoverstvo šviti?

(Dalje.)

Vsi, ki so na univerzi v Monakovem študirali pred nesrečno Lola-dogodbo, se gotovo še z veseljem spominjajo ravnosérčne prijaznosti, ki je gospodovala med vsimi imenitnimi áceniki vsih razdelkov v tistem cve-tečem času. Tistega kresanja in preprirov, ki niso redki pri višem uéeništvo in ki navadno izvirajo iz osebnega precenovanja, iz zavidnosti in enacih virov, ni bilo v tistih krogih. Le eden se je tudi tukaj odtegoval, in ta je bil Döllinger. Res, da ni nič nasprotoval, ali spodbujanje in življenje, kakoršno bi bil vžigal, kakor redki drugi, ko bi bil hotel, za navdušeno in vzorno delo tistih móž, ni izhajalo od njega.

Pisatelj nadalje spominja, kako revno so bili na univerzi domestovani katoliški uéeniki, ki jih je pobirala smert in še bolj leta politiskega nasprotovanja (reakcije) nasledujoéa za 1848 in 1849. Bila je monakovska uni-verza v zaéetku éeterte desetnice sedanjega stoletja brez opreke na prvi stopinji med nemškimi vseuúiliši, sedaj je komaj še na éeterti, to pa še prav posebno tiéa ka-toliški oddelek, ki je tako globoko kinknil, da le še s trudem hira in umira. Škótje, da niso svoje pastirske dolžnosti zatajili, so bili prisiljeni duhovskim kandida-tom prepovedati obiskovanje univerze. To ravno je prav oúiten dokaz, v kakošnih obžalovanja vrednih okolišinah so dan danes bogoslovski in modroslovski nauki na Mo-nakovski univerzi. (V to milovanja vredno stanje pa pisatelj ne šteje georgijanskega duhovskega semeniša, ki je z univerzo sicer v nekaki zvezi, se pa pod mo-drim in katoliškim vodstvom svojega vodja dr. Thalho-ferja varuje škodljivih vplivov univerznih. Zato ima pa tudi verli Thalhofer veliko terpeti.) Pisavec dalje pravi:

óimu pa tukaj to pripovedujem? Zato, ker to pa-danje katoliške visoke šole v Monakovem se mora po-sebno Döllingerju prištevati. Vsakdo na Parskem vé, koliko veljavo je on od leta 1849 vžival skor pri vsih parskih ministerstvih, kako je njegov vpliv aegal celo do samega prestola. Kralj Maksimilijan II, vladar, ki se je odríto séréno prizadjal za blagor svojega ljudstva, ki je bil pa v svojih mislih velikrat nejasen in zato, kakor tudi vsled svojega mehkega serca, vedno dvomeé, sem ter tje omahujoé in nedoloéen, je veliko veliko deržal do Döllingerja, in malokrat se je ognil njegovega svéta, zlasti ne, kadar je zadevalo vseuúiliše... Kako lahko bi bilo Döllingerju pri teh okolišinah, vsaj kar tiéa v bogoslovskem uúilištvu izpraznovane prostore, kralju nasvetovati in doseéi, da bi bil poklical na nje

katoliške uéenjake perve verste! To pa ne le, da se ni godilo, temué voljeni so bili navadno mladi móžje, o kterih še ni bilo družega nič znanega, razen da so brez-pogojni éestivci in pokorni sluge Döllingerjevi. Kako so se ti móžje obnašali, ko je prišel éas doloéitve, ko je veljalo na noge stopiti za Cerkev in proti Döllingerju, to je danes znano vsemu svetu. Slabeglasni Pichler, nevérni Froschamer, ki sta se bila že poprej Cerkvi naravnost odpovedala, sta sedaj dobila tovaršev v Frie-drich-u, Messmer-ji, Sepp-u in družih žalostnih zavez-nikih. Mislim pa, da se ne motim, véa velkoveé, da marsikteri, ki jim je znano, kako so se na monakovski univerzi reéi snovale, so z menoj ene misli, ako reém, Döllinger je le zato znamenite teologe odvraéal od vse-uúiliša, da bi se brez tekmocev med nižjimi glavami (dii minorum gentium) njegova duhovna nadvišenost toliko bolj svetila, in da bi si svoj v vsih vseuúilišnih zadevah odloéivni vpliv za vso prihodnjost zagotovil.

To brez méérno dihtenje éastilakomnosti je tudi po marsikteri drugi strani imelo vspéh in živež. Znano je, da kralj Maks II je neki ožji krog uéenjaških in umetniških velikanov s tim éislal, da jih je navadno po enkrat na teden pri sebi zbiral in se po kaki dvé uri priprosto z njimi pogovarjal. Kralj je bil vsled svoje enostranske odgoje doloéen nasprotnik tako imenovanega „ultramontanizma“, ker sanjaril je o neki johanejski dobi, in menil za njo tudi pot snovati. To muho mu je bil v glavo vcepil njegov poprešnji uéenik filozof Schelling, in ta johanejska doba bi imela nastopiti na-mesto petrinske in pavlinske ter bi poravnala in odstra-nila vsih vérstev nasprotja in tako zedinila vse verstva v eno. (Od tod je jasno, zakaj je skliceval Döllinger svoje laži-koncilije, na ktere so bili vabljeni celo daleé iz Jutrovega razkolniški škofje. Nekteri rumunski škofje pa, ki so šli na Döllingerjev shod, so bili tako naleteli, da so Rumuni celo v deržavnem zboru protestirali zoper ta nemški „švindél“.) Pravo katoliéanstvo take misli popolnoma obsojuje, zato ni éudo, da je to tudi kralja v óóí bodlo in opiétal je po pravem katoliéanstvu s psovko „ultramontaniško“. Zato je tudi razvidno, zakaj je kralj le take móže krog sebe ljubil, kteri so ali óóitno priznavali take od katoliške Cerkve naravnost zaveržene kraljeve misli, ali pa so bili v vnévarnost (indiferen-tizem) tako globoko pogreznjeni, da so jim bile vsaktere vérske misli enako resniéne in enako lažnjive. Monakov takrat ni pogrešal katoliških uéenjakov in umetnikov; ako pa nobeden tacih ni bil vreden spoznan kraljeve tovaršije in prijateljstva, je bilo to zgolj naraven nasle-dek vladarjevih verskih misel in ni se moglo komu éudno zdeti.

Le en sam móž, ki je takrat veljal še za doloéno katoliškega uéenjaka, je nahajal prostor pri kraljevem

prijateljskem omizji, in ta je bil — Döllinger. Ako bi pa ne bil že takrat na tisti poti, ki ga je poslednji pripeljala k popolnemu odpadu od Cerkve, kako bi se bil smel prikazovati pri možéh, kako bi mu bilo dobro delo v družbi in pajdaštvu z ljudmi, ki svojega sovražstva do Cerkve kar nič skrivali niso? Deist Liebig, pantheist Carrier, protestantska zgodovinska stavbarja Sybel in Giesebrecht, V. Kaulbach, ki je s svojimi spakami (karikaturami) na Cerkve in papeža oskrnoval umetnost s tako brezsrčnostjo, da se celo v 16. stoletju ni tako godilo: in zraven njih in z njimi v najprijazniši tovaršiji učeni katoliški zgodovinski preiskovalec Döllinger; — ali ne bode taka prikazen vsakemu mislečemu obujevala naj resnobnih pomislov, kaj da to pomeni, kaj iz tega utegne biti?

Zraven tega, se vé, se tudi niso pogrešale tiste poslavljanja, v kakoršnih posestvu se mali ali pa od dima napuha oslepljeni duhovi srečne čutijo, to je: redovi in naslovi. Vse, kar so v tem oziru gospodovavci zmožni podeliti, je prišlo čehljanemu možu v delež: milostne lastnoročne pisma, osebne vošila, križci in zvezdice naj viših redov, plemstvo, čast državnega svetovništva, predsedstvo v znanstveni akademiji itd. itd. Izgledu s prestola, se vé, je nasledovalo tudi boljarstvo, in v nekakih visokih plemskih krogih je Döllingerjevo ime veljalo za naj viši in nedotikljivo. Tudi zunaj dežele, kar je bilo liberalno-katoliškega, je učenemu možu k nogam pokladalo svoje poklone in čenjenja. Znano je, da le edino to omenim, v kako bližnji prijaznosti saj do Vatikanskega zbora so bili z Döllingerjem grof Montalambert, škof Dupanloup in drugi imenitni možje na Francoskem, in ne manj, da na katoliško težeči krogi na Angleškem so bili z njim vedno v zvezi. Lord Acton, ki ni bil poslednji v tistem „komplotu“ (skrivno veriženje), čigar nitke so se v dvorovih pruskega in parškega poslanca v Rimu med koncilijem skup snovale, je bil in je naj serčniši častivec Döllingerja in vživa njegovo nespremenljivo prijateljstvo.

(Dalje sledi.)

Prikazen Marije Device v Marpingen-u.

Že smo nekoliko omenili o prikaznih Marije Device pri nekem studentu poleg vasi Marpingen-a na Pruskem, in o nasprotovanju vlade, ktera ne mara hoče po žendarih one prikazni zabratiti in zadušiti. Dokler Cerkve svoje veljavne misli o resnici prikazni določno ne izreče, se ne more za gotovo resnico proglašati, vendar pa smemo pristaviti nekatere poročila, ktere je ondotni duhovni pastir naznanil na mnoge prašanja in prošnje v „Germanijo“. Dva žendarja, pravi, vedno stražita kraj prve prikazni; vlada je naložila globo, kdor bi se prederznil ta kraj obibiskati, ter je ukazala zazidati jamo, iz ktere studenec izvira (toda s tem nasledkom, da je začela voda izvirati na drugem kraju, do kterega je še lažje priti); vkljub stražam in zaviram priroma vendar veliko ptujcev, in čakajo trenutka, v katerem morejo neopazovani na milostnem kraju svoje pobožne molitve opraviti. Prikazni se pogostokrat ponavljajo. Marija je naročevala: naj se skoz 8 dni po trikrat na dan opravite molitvi: „Pridi sv. Duh“ in „Pod tvojo pomoč“. Ravno tako pogosto se godé čudovite ozdravila; in vsi dogodki se natanko popisujejo s poročili prič.

Pri tej priliki zavračamo bralce na nekatere druge prikazni Marije Device, ktere so se godile v preteklih časih in v drugih deželah. — Ko so krivoverci v tri-

najstem stoletju žugali katoliško vero zatreti, se Marija prikaže sv. Dominiku, in mu ukaže molitev sv. rožnega venca (roženkranca) oznanovati, s ktero je tudi krivoverce premagal. — Znano je, kako je proti koncu preteklega, in tudi v sedanjem stoletju na Francoskem brezverstvo gospodovalo; kako se je Voltér grozil, da noče prej mirovati, dokler ne bode s čevi zadnjega duhovna obesil zadnjega papeža; kako neusmiljeno so duhovne morili, cerkve zapirali in podirali; kako so nesramnim ženskam božjo čast skazovali, kralja Ljudovika XVI umorili, Pariškega nadškofa v žagradu prebodli; ob kratkem, kako je bila katoliška vera opešala. In kaj se je zgodilo po tem silno žalostnem stanu na Francoskem? So se mar spolnile Voltérjeve napovedi in želje? So rovarji in brezverci zmagali? Ne; Marija se je na Francoskem dvakrat prikazala, in poprešnja mlačnost in nemarnost v veri se je v veliko gorečnost spremenila. Prikazala se je l. 1846 pastirjema v samoti pri studentu „La Salette“; drugič se je prikazala pastarici pred 20 leti v Lurdih (Lourdes-ih) tudi pri nekem studentu; obakrat je opominjala k pokori in molitvi. (Znano je namreč, kako hude reči so se na Francoskem godile tudi poslednji čas in kako potrebna je pokora in molitev). Na obeh mestih so ljudje zidali veliko romarsko cerkev; v Lurdih je bila še le letos posvečena z velikimi slovesnostmi, kar je „Dan.“ obširno naznanila. Oba studenca imata zdravilno moč, bolniki pri njih zdravje zadobivajo in godi se mnogo čudežev. Ne le iz Francoskega, ampak tudi iz naj daljnejših dežel romajo verniki v silnem številu na oni božji poti; duhovni in škofje vodijo svoje ovčice v dolgih procesijah na kraje, kjer se je bila Marija prikazala, njeni prošnji se priporočat, in vsak vzame seboj domú nekoliko zdravilne studenčnice, s ktero je bilo ozdravljenih že mnogo bolnikov po vsih krajih.

Če je bilo po Božji previdnosti in dobroti potrebno, da se je Marija prikazovala na Francoskem, kdo se bo čudil, ako se po neusmiljenem preganjanji vere in vernikov to godi tudi na Nemškem v tolažilo in poterjevanje vernim katoličanom.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. G. Jan. Šubic, kakor smo že omenili, se poverne vsak čas iz Rima. Akoravno mu naši cerkveni predstojniki delo precej pridno oskerbujejo, se mu vender tako tesno tam godi, da se ne more več muditi, ako tudi bi hotel. Dogotovil je zraven drugega podobi sv. Marjete za Horjul in za Šmarjeto. Vidili smo tudi ravno v ponedeljek zalo okinčan voz, na kterem je Ključar peljal v Horjul podobe od g. Zajca, ki jih je naredil za veliki altar. Če so tudi veliko slikano podobo iz Rima že dobili, nam ni znano. Po dobrotnih rokah bode tedaj Horjulska farna cerkev zopet dobila novo lepoto in dragocenost. Kamnitni veliki altar, ki stane do 4000 gld., je izdelan v delavnici gospé vdove Tomanove v Ljubljani.

O Šubicevi podobi, ki je bila v Reduti razstavljena, naj še nekoliko omenimo. Sostava, mislimo, je izvirna. Ako smo prav povzeli, stavljen je pred oči sv. Martin škof s svojim duhovstvom v škofovskem ornatu v trenutku, ko so mu v mestu Treviru (Trier) prinesli na smert bolno deklico. Sv. Martin ukaže ji nekatere kapljice blagoslovljenega olja v usta kapniti — in pri tisti priči je bila deklica zdrava. Temu čudežnemu dogodku primérno je tudi držanje vsih pričujočih oseb.

Obraz bolne že kaže zopet živečnost, in oči odpira, čeravno se zlasti na rokah in na životu vidi, da je

od prehude bolezní vsa zdelana in mertvaška. Škof, stojé na stopnicah pred stolnico, bolni resnobno ginjen sv. blagoslov daje. Eden azistentov, s škofovo palico v rokah, s posebno pobožnostjo v bolno gleda; drugi ob desni, derže pušico s sv. oljem, pa je zamaknjen v sv. Martina. Zadej sta viditi dva kanonika, katerih eden je objokan drugi pa zamaknjen, in en posebno ginjen klerik zraven križnosca. Ne vemo torej, kaj čéjo besede nekega kritikarja, ki modruje, da: „glave za svetnikom pričajo, da se je uže tedaj nekoliko ponosa bilo vgnjezdilo (!) mej cerkvenimi služabniki,“ ako ne misli kje križnosca, ki se derži nekako napeto, kakor se včasí vidi pri tem opraviu. Svesti smo si, da umetniku so čisto tuje kritikarjeve misli, kar bi bilo ravno tako malo primérno resnici, kakor namenu altarne podobe. — Oče, ki hčer v naročji derži, je posebno značajno naslikan; viditi je kakor prešinjen zaupanja, da bo hči oteta, ker že opazuje, da se poživljuje in že ji skor pomaga kviško; drugi bolj zadej, ki še ne vedó, kaj se godí, so bolj pobiti, objokani, zamišljeni.

Cerkveno stebrovje, živo kolorirano, nekako povzdiguje veličastnost celega prizora in bode gotovo ljudém všeč. Taki, ki reč umevajo, podobi precej visoko ceno dajajo. — K vsemu temu je pa še oče slikarjev, Štefan Šubic, napravil zares tako lep okvir, da ga je veselje viditi.

Iz Motnika, 23. avgusta. Prišel nam je daljši popis, kako priserčno veselo je bilo na novi maši č. g. Jan. Piskarja 20. avgusta; bodi iz njega nekoliko posneto. Duhovska hiša in cerkev ste bile med drugim olepšani z napisi. Prečast. gospod Kamniški dekan so v močno podučljivi pridigi prav živo popisali veselje sv. Cerkve, ki je dobila novega služabnika; veselje staršev, svojcev in rodovine, ki so dobili med-se mašnika; pa veselje vernega ljudstva, ki je dobilo novega učenika in vodnika, ki jih bo vodil po poti proti nebesom; potem kako imeniten je duhovski stan, ki skerbí za naj lepši in naj boljši del človeka, za dušo, ko drugi stanovi skerbé le bolj za časni prid itd.

Med sv. mašo so Braslovški pevci tako lepo in vbrano peli, da je bilo res veselo in spodbudno. Pri pogostovanji je bilo veliko prav lepih napitnic in ogorov, ki so obed solili in tovaršijo poživiljali. Tudi jest rečem: Bog živi novega mašnika, daj jim srečo, da bi mogli prav veliko duš Bogú pridobiti, kar je potrebno zlasti dandanes, ko je toliko zgubljenih, in da bi se tam gori z njimi skupaj veselili! — Ne morem Vam dopovedati, kako veselo je bilo naše ljudstvo nove maše, in kako visoko ceni duhovski stan; srečen mladeneč, kateri ima zanj poklic in se mu daruje s celim srcem!

Dežja že delj časa nimamo; da bi nam ga Bog skorej dal, ko se je že danes tako lepo zanj pripravilo! (Znano je, da ga je bilo ta teden daleč okrog dosti in še preobilno; Bog daj zopet lepo vreme! Vr.)

Z letino bomo mógli biti zadovoljni; bode nekoliko bolji kot smo se nadjali vsled pomladanskega deževja. Turšica in proso je prav lepo, na zelje in repo so gosénice prišle.

Iz Haloz. (Konec.) *Podaljšana pesem od nove maše.*

Novomašnik, bod' pozdravljen,
Od Boga si nam poslan,
Za duhovnika postavljen,
Med pastirje Božje zbran.

Mnogo truda in težave,
In skerbí te stalo je,
Da si došel do te slave,
Božje je usmiljenje.

Tvoje serce je gorelo
Za nebеса in Bogá,
Druz'ga biti ni želelo,
Ko namestnik Jezusa.

Nebo prvič odklenila
Tvoja bo besedica,
Kruh in vino spremenila
V živo Telo Jezusa.

Nekdaj Jezus otročiče
Vedno blagoslavljal je,
Vzraja: Jezus sam te kliče
Te nebeške rožice.

Je skušnjava pa mladino
Od Boga zavodila,
Ti pokaži nji edino
Pravo stezo Jezusa.

Bolenike rad tolaži,
Obiskuj sirotice,
Jim v nebеса stezo kaži,
Kadar duša loči se.

O le uči ino svari,
Le užigaj božji plam!
Se ne boj nobene stvari,
Krono spleta Jezus sam!

Lep je kras kraljev'ga trona,
V čistem zlatu sveti se:
Lepša še nebeška krona
Mašnika plačilo je!

Svojih staršev zlatogostnih
Ne pozabi le nikdar,
Spomni se njih že slabostnih,
Kadar stopiš pred altar.

Rodovine, sester, bratov,
Vedno se spominjaj nas;
Ne pozabi tudi svatov,
Ko nam pride smertni čas!

Kjer boš v svoji službi hodil,
Bog ti sveto milost daj:
Da bi srečno duše vodil
K Jezusu v nebeški raj!

Le pobožno povzdigavaj
Rešnje Telo Jezusa,
Moli milo in vzdihavaj,
Naj nam vsem nebеса dá.

* * *

Ti pa Jezus nas ohrani,
Svoje svate, milostno:
Novo mašo naj na strani
Tvoji večno služimo!

S. Gabere.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

V.

*Misijon v Gjurgjevcu na vojaski meji (granici)
od 20.—27. sušca 1870.*

Leta 1869, sušca mesca, je bil v ti duhovniji misijon in letos spet. Duhovnija, ki šteje nad 9000 duš, pač potrebuje dušne pomoči, sosebno ako ima samo 2 duhovna, kakor v Gjurgjevcu. Eden mora skorej ne-

prenehoma biti na „kolih“ za bolnike, drugi za merliče. — Kako zapuščena mora taka duhovnija biti, si lahko vsak sam posname. Zato g. župnik kliče misijon vsako leto. Tudi prihodnje leto bo sv. poslanje v podružnici Kalinovcih, iz ktere se jih je pač malo še vdeležilo sv. misijona lani in letos. — Čudni so ti to misijoni, kjer ljudstvo ne razume in ne vé katekizma. Župnik, vreden zagrebške nadškofove mitre, nekdanj profesor bogoslovja, si je v dvéh letih vse prizadjal, ljudstvo po domače podučiti, ali dobremu „puku“ manjka razumenja naj poglobitnejših resnic. Hodili so naz verli graničari že lani marljivo poslušati — ali še letos ne morejo pri nar boljši volji nekteri razumeti govorov misijonskih. Veliko je pa tudi taci, ki ne hodijo v cerkev, ki živé kakor volek v staji, ktere zamore vsak slepar na svojo stran dobiti in zoper vero in duhovne jih nahujskati, da ne hodijo v cerkev, tudi takrat ne, kadar bi zamogli iti. Ali pri vsem tem, kolik razložek je že med lani in letos v Gjurgjevci! Cerkev se polni ob nedeljah in praznikih bolj in bolj, sv. zakramenti se prejemajo tudi že v delavnih dneh. Lani so še imeli tiste za velike grešnike, ki so več kakor enkrat v letu šli k spovedi, posebno pa so imeli za hudobne te, ki so vsak teden šli — ali letos je že drugače; že spoznajo, da je dobro, celo potrebno, večkrat iti k spovedi, ako hoče človek moč dobiti od Boga zoper grehe in hude navade, da vedno vanje ne dovoljujejo. Beseda fajmoštrova veliko velja zdaj pri mladini gjurgjevski. En sam izgled: Dekleta nosijo tu svilnate trakove v kiti, ki so jako dragi, od 3—12 goldinarjev en sam trak velja. Ljudstvo je siromašno; matere so grenko jokale že leta in leta zoper ta nepotrební líšp svojih hčerk in tožile župniku, ali nič ni zdalo. Letos reče dekletom o pustu, da naj pusté ta líšp, in glej, vse so pustile ta dragi kinč, in v misijonu smo jih letos gledali prav pobožno oblečene pred seboj. — Počasi se bo dalo postopati s tim ljudstvom. Dajte nam samo dobrih duhovnov, pa se bo kmalo lice zemlje spremenilo. Drugo leto upamo še boljšega sadú v Kalinovcih.

Na poti iz Koprivnice v Zagreb sem z nekim stotnikom se vozil, ki se je hotel malo šaliti z vero katoliško. Reče tudi drugemu ni vedil, ko neke oguljene fraze zoper sv. vero... zoper inkvizicijo... zoper glavo katolištva. Nič ni veroval, ne v neumerjočnost duše, ne v zgodovinske reči: pa je vendar le še kristjan biti hotel, ki ne potrebuje ne cerkve, ne spovedi, ne duhovna, ne Kristusa. Četert ure je veliko govoril — potlej je pa jenjal, bilo ga je sram mlajšega častnika, ki je samo poslušal najin pogovor. Moje besede so mu jezik ustavile, kajti je vendar le kaj veljati hotel pred svojim podložnim lajtnantom. Deržal se je potem pametnega izreka: o da bi bil molčal... in tako sem mogel malo zadremati, on pa svoje neumne izreke pre mišjevali. Rekel mi je: od šeste šole že nisem bil pri spovedi, postim se nič ne; a obžalujem, da sem bil tako vnémaren... zdaj nimam drugzega, ko vedne dvome o vsem in nič temeljitega znanja. Ni li to žalosten, pa tudi sramoten „konfiteor“?

Ko se je voda na mlinu stotnika ustavila, se zbudi „Serbijan“ iz Belgrada, ki je zraven njega spal in začne pripovedovati o Serbiji, kako napreduje domovina in bitko obžaluje kruto umorstvo očeta Srbije, umerlega kneza Mihajla. Mlad človek je bil, tergovec samo, brez posebne naobrazbe in vendar poln lepe, poštene moralke, čeravno „vlah“. O kako se ljudje družih deržáv ločijo v svojih mislih in načelih od naših oholih Avstrijancev, da se (le-ti) prostim neukim drugóvercem studiti morajo, kadar se začno bahati s svojo novotobno prostostjo. Nobene reči ne vé in se ščetini, kakor bi bil vso znatnost pojedel sam. Na nobeno vprašanje odgovoriti ne

zná, za nobeno terditev nima razlogov, — in vendar hoče kaj veljati, še celo zvonec nositi! To je preveč! — Vesél sem bil, da sem se znebil sitnežev, liberaluhov; vesel, da sem srečno pripotoval v ljubo domovino na Kranjsko, ter sem med svojim ljudstvom, ki je še v enomer zvesto veri svoji in Bogú svojemu.

V dragih Lokarjih, pri svoji drugi materi (teti), sem se odpočil nekoliko in reči v red djál. Prišel je mojster za zidanje z mojstrom za altarje. In tu smo se pogodili prav dobro.... mesca vinotoka stoji hiša in cerkev dodelana. Oltarji bodo iz angleškega cementa. Veliki oltar bo bel, kakor bi bil iz kararskega marmeljna, s kipoma sv. Ignacija in sv. Alojzija. Podobo presv. Serca, upam, bo slikal Hellveger, ali pa kak akademik na Dunaju, kakor pišejo o deržavnik. Čas mi je naenkrat potekel — spet je bilo treba iti na

misijon v Borovnici pri Ljubljani od 3.—11. aprila 1870.

To sv. poslanje je bilo spet prav dobro. Ljudstvo, že prej pripravljeno, je komaj čakalo svetega in zlatega časa sv. misijona, kakor pesem Slomšekova poje. Dan za dnevom je bilo vse polno ljudi, in vse trikrat v cerkvi. Kako lepo je bilo v dekaniji imeti sv. poslanje, kjer je že skor povsod bil sv. misijon, si lahko misliš. In verhuška je bila ta srečna dekanija, ki je v 17 dobrih mescih povsod obhajala misijon..., tri mlade duhovnije so še, ki ga niso imele, druge so ga že vse imele. Nekdanj je gorenjska stran zvonec nosila zastran obhajanja misijonov, zdaj ga pa nosi notranjska in dolenjska... gorenjska miruje. Ljudje so bili na moč ginjeni pri govorih. Koj prvi dan je bil vriš v cerkvi in tako naprej vedno. Hitro smo skončali ta misijon. Sklepni govor, ne vé, če je terpel 30 minut, in vendar so se kerstne obljube ponavljale za sklep navdušeno, z velikim serčnim ginjenjem. — Pri tem misijonu so nas ljudje z Verhuške, kjer smo lani o veliki noči imeli misijon, prav nadlegovali za spoved in radi smo jim postregli verlim Verhuščanom.

V Presarji, kjer smo lani imeli sv. misijon, kaj pridno hodijo ljudje v cerkev in pristopajo k sv. zakramentom. Mladenci popoldne ob nedeljah in praznikih obiskujejo sv. križev pot. Imeniten gospod mi je rekel: Kaj se veselim, da bo v kratkem vsa Krajna v duhu prenovljena. — Pojutrišnjem gremo v Slavino. Tu bo spet, če Bog dá, lep misijon.

Danes, na veliki petek, sem na Uncu pri bolnem vpokojenem župniku in prijatlu g. Brencetu pridigal. Pojutrišnjem bom zopet dopoldne na Uncu, popoldne pa v Slavini.

Jutri grem v Ivanje selo jedila: kolače, klobase, plečeta, pirhe, pečenko itd. blagosloviját (velikonočni žegen). Potem bodeva imela s P. Doljak-om vstajenje svetično na Uncu. V nedeljo gre v. č. o. prednik v Planino za obletnico sv. misijona, — jaz bom pa na Uncu ob desetih imel duhovno opravilo.

V Repnjah imamo že lepo število dobrih knjig za našo bukvarno. — 28. aprila bomo svetično vložili vogelni kamen k novi naši cerkvi repnjiški. —

Molite za nas in za naše zadeve! *)

Drugič kaj o potvi z vlaškim vladikom. — Vesele praznike vam vsim skupej ljubi Bog in Mati Božja daj!

*) Rajni pater je te misijonske sporočila spisoval za slovenske svoje sobrate in soredovnike, in jih je pošiljal v Inost na Tirolskem, kjer smo se na vseučilišču učili modro in bogoslovja. Izdajatelj.

Razgled po svetu.

Švicarsko. Č. g. Guillermin, duhovni pastir v Ver-soix-u v genevskem kantonu, je od 1. julija v ječi, ker takrat, ko so švicarski „olikanci“ cerkev skrunili in plenili, je preč „uzel reči, ki se štejejo k bogočastju“, in morebiti posvečene Hostije. Zverševanje obsodbe je bilo čez mero neusmiljeno in častiti duhovni pastir je bil djan v tovaršijo naj hujših krivičnikov in podveržen vodstvu izjemne sovražljivosti. Č. g. Fleuri, jetniški duhoven, pripoveduje v „Genevskem kurirju“, da je obiskal tega spoznovalca sv. vere. Med tem so mu njegovi duhovnjani poslali pismo verne vdanosti, v katerem naznanjajo zahvalo za vso skerblijnost, ki jim jo je skazoval 12 lét svojega duhovnega pastirstva, in zagotavljajo ga, da bodo tudi nadalje do njega imeli naj globlje spoštovanje in naj priserčniši ljubezen. Katoličani pravijo med drugim: „Bili smo zedinjeni v naj srečnejših dnevih; zedinjeni bomo še bolj v hudih dnevih, ki prihajajo, in vezi, ktere je zvezala vera, nobena človeška moč ne bo razdreti zmožna.“ Sklepajo pa: „Bodite si svesti, to naznanilo je zvezna pogodba, ki vas za vselej veže na našo sveto katoliško vero in na Vašo osebo. Serčnost tedaj; dopustite nam to oserčevanje, ako je potrebno Vam, ki ste nas tolikanj oserčevali v naših poskušnjah; serčnost v teh jetniških dnevih; mi smo v sercu z Vami zedinjeni: in kadar boste zopet dobili prostost, ne dvomite, našli boste še svoje farmane Verzojce, može in žene, stare in otroke, bolj kot kedaj zveste svoji sveti veri in svojemu spoštovanemu pastirju.“

Kdo se bo še jezil nad Turčini, ako vidimo, da po „olikanih deželah“ tako delajo z možmi, ki jih naj boljši državljani tako serčno ljubijo in spoštujejo? Kolikor bolj se „olikanci“ v Evropi v brezverstvo povračajo, v ravno tisti meri se povračajo v neusmiljeno barbarstvo. To bolezen zamorejo ozdraviti le kervave šibe, kakoršnih se je bati.

Drobne novice. V Carigradu so neki zasačili raznih zakletij. Nekteri so hotli požgati predmestja, koder prebivajo poslanci več ali manj keršanskih vlad. Drugi so hotli napraviti slovesnost Midhatu, ki je glava turških vstavovercev. Znati pa je, da osnova za vstavo je že veržena pod klop. — Liberaluhi in framasoni imajo vedno gnanje ljudi dražiti. Prepovedanje procesij in zvončkanja o prevedovanji bolnikov rodi na Laškem svoj sad: ljudstvo je razdraženo, dela sile tudi brez duhovstva, od tod globe, pravde, obsodbe itd. — Oziroma na letino se upa, da iz Avstro-Ogerskega se bo dalo to leto na tuje izvoziti 4 milijone hektolitrov pšenice, 5 mil. ječmena, 7 do 8 mil. ovasa; izvažna reži bo prav majhna. Sicer bode srednja letina na Angleškem, Francoskem, Nemškem, Rumunskem, Švicarskem, Švedskem, Norveškem, Danskem in Laškem; na Ruskem, Parskem, Saksonskem bode rodovitna in prav rodovitna letina. — Na otoku Kandiji je veliko gibanje v prid kneza Ipsilanti-a, ki ga hočejo postaviti za vladarja na otoku. — Na Španjskem je bila letos silna vročina; 40 poljedelcev je umerlo za vnetjem možgan od solnca. — V okrajini Tooehouski na Jutru je strahotna povodenj utopila 5000 ljudi. Po okrajinah Chihli, Shantung, Honau in Natrin je suša na 800 štirjaških miljah žetve zamorila in se torej glasi lakota. Znano je, da ta nadloga med pogani vse drugač kosi, kakor pa med kristjani. — Novorojeni serbski kneževič je boje dobil imé Dušan, v spomin naj slavnjšega nekdanjega serbskega vladarja. — Protestanških bogoslovcev na pruskih univerzah je bilo l. 1862 še 1180, zdaj jih je samo 280; na Holanškem jih je bilo l. 1867 še 533, l. 1874 le 232; na vse-

učilišu v Leidenu se je število protestanških bogoslovcev od 188 znižalo na 36.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Letos pred križevim tednom sem bil pozvan k neki bolnici, ki je že 22 tednov v bolestni postelji zdihovala, mati več otrok in žena spridenega moža. Ščudovito pobožnostjo sprejme presv. Obhajilo, ko se je z vso močjo iz postelje vzdignila in na tla pokleknila. Njene žalostne okoljšine, drobne deca, spriden mož, dolga bolezen, me ginejo in prešinijo, da sklenem za njo „devetdnevnicu na čast Mariji Gospej presv. Serca“ opravljati, kar sem domú prišedši takoj začel. — Kake štiri dni poznej dojdem k na smert bolnemu očetu; pljučno vnetje je bilo zanemarjeno in zakasnjeno. Po njegovih in mojih mislih je njegova zadnja ura celo blizo; smert mu je že gergala v goltu. Tudi za njega sem opravljal, pa tudi njemu naročil, — devetdnevnicu na čast Mariji Gospej presv. Serca, tako da sem za oba bolnika molil vsak dan lavretanske litanije, in storil spomin pri sv. maši, z obljubo srečen vseh naznaniti Mariji na čast po Danici. Perva bolnica je tretji teden že delati začela; drugi bolnik se mi je tretji dan že nasmehljaj, govorec: Gospod, zdaj je že boljše. Zdaj zopet hodi in dela. Hvala torej, češenje naši ljubi Gospej presv. Serca!

S. G.

Št. 2. Obljubljeno je bilo, da se bo zavoljo Marijne časti po „Zgodnji Danici“ zahvala naznanila, ako bota uslišana mož in žena, ko sta svojo osemletno hčerko bratovšini naše ljube Gospé presv. Serca priporočila, ker je imela tako rekoč neozdravljivo bolezen. Tako hudo ji je bilo posebno v glavi, v čeljustih in v gerlu, da ni noben zdravnik mogel v okom priti, in je ubogo dekle popolnoma ob pamet prišlo, skor dva meseca ni mogla ne ležati, ne spati, pa tudi ne govoriti; samo dolgočasen glas je gnalo, da je že bilo res prežalostno, posebno za ubogo mater. Ko vse naravne poskušnje niso pomagale, so se starši v tej veliki sili začeli še z večim zaupanjem k Mariji obračati in so jo naj prej priporočili v molitev lepe bratovšine Gospé presv. Serca, ter ji je kmalo bilo veliko boljše; potem so jo še obljubili na božjo pot na Gorenjsko k Mariji-Pomagaj, kar so že tudi dopolnili. Hvala Bogu in Naši ljubi Gospej presv. Serca, v veliko veselje staršev, in v čudenje mnogih drugih je zdaj dekle popolnoma zdravo — le samo po Marijni prošnji. Tudi zdaj samo dekle pravi, vse drugo se mora izbrisati, le samo to se mora z debelimi čerkami zapisati: Samo Marija me je ozdravila. Marija Marolt je ozdravljena.

V Braslovičah, 19. vel. serpana 1876.

Fr. Z.

Št. 3. Iz Ljubljane. Očeta našega je bila pred nekaj časom tako huda bolezen napadla, da so mislili, da bodo umerli. Po storjeni obljubi, da bom zahvalo naznanila po „Dan.“, ako se jim zboljša in po pričeti devetdnevnicu pa jim je kar precej odleglo. Češena bodi naša ljuba Gospá presv. Serca!

N. J.

Št. 4. Iz Notranjskega. Obljubil sem, da bom v „Zgodnji Danici“ naznanil, če Marija sprosi zdravje nekemu gospodarju na Notranjskem. Imel je hudo in čudno bolezen, upanja za ozdravljenje po naravni poti ni bilo več. Opravljala se je tedaj 9dnevnicu v čast naše ljube Gospé presv. Serca. In glejte, ta človek je popolnoma ozdravel. Naj bo od vsih hvaljana Naša ljuba Gospá presv. Serca. (Opomba. Zanesljivi poročevalec

je vredništvu znan, kakor sploh zahtevamo, da se iména vredništvu naznanjajo, če tudi jih očitno velikrat ne marajo razglasiti. Vr.)

Prošnje.

Št. 1. Že čez tri leta terpim v notranjem svojega revnega života nekako neizvedno bolenje, ter sem zaljeto tega že mnogotere zdravila od raznih zdravnikov zapisane rabila; pa nikakoršne, bodi si še od tako umnih in modrih zdravnikov nasvetovane, mi prav nič več ne koristijo, temuč bolezen se od časa do časa le še množi, kar me prav živo prepričuje, da zdravila in leki tega sveta so brez vspeha, ako taistih ne podpéra Božja vsegamogočnost. V živi veri in s terdnim zaupanjem se torej v svoji žalostni sili zatekam k priprošnji Marije, naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca, za pomoč. Ako je Bogu v čast in moji duši v zveličanje, da bi meni po milosti Božji še v moji bolezni pomagano bilo, hočem iz ljubezni do Boga ter v zahvalo Mariji naši ljubi Gospej presv. Jezusovega Serca po Danici to očitno razglasiti. Vsim udom pa se priserčno v molitev priporočam. F. D.

Št. 2. Revna oseba v presilnih dušnih in telesnih stiskah in bridkosti se v živi veri s terdnim zaupanjem, v goreči ljubezni do Boga preponižno priporočuje v molitev vsim udom te blagovite bratovšine naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca, naj bi, ako je Bogu v čast in njeni duši v zveličanje, na priprošnjo naše ljube Gospé presv. Jezusovega Serca ji milost Božja podelila pomoč in rešenje iz tolikih nadlog in stisk.

Št. 3. Iz Slike doline. Lepo prosi neka rodovina Marijno bratovšino Gospé presv. Serca, naj dobrotno priporoči Mariji nekega do zdaj še dosti pridnega mladenca, ki se je pa zdaj v žalost svoje zlahte tako silo spačil, da nobeno sredstvo ne pomaga, in se močno bojijo, da bo časno in večno nesrečen. Torej prav lepo prosijo, da bi pomagali Marijo prositi za spreobrnjenje tega zbeganega mladenca.

Št. 4. Iz Ljubljane. Nekdo v velikih časnih stiskah se živo priporočuje v bratovsko molitev Naše ljube Gospé presv. Serca, da bi bil rešen, če je Božja volja.

Št. 5. Hudo in dolgo bolehen duhoven v Ljubljani se priporoča udom bratovšine Naše ljube Gospé v molitev, da bi mu Bog na njeno priprošnjo dodelil zdravje, če je njegova sv. volja.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Kimovec. — September.

3. Nedelja XIII po binkostih. Evangelij: „Jezus ozdravi deset gobovih móž“. (Luk. 17.) — Nedelja angeljev varhov. — Ss. Eufemija, Doroteja, Tekla in Erazma, devica in sprič. v Ogleju na Goriškem, so bile pod cesarjem Neronom ob glavo djane in sv. Hermagora, škof, jih je bil pokopal. — Sv. Serapija, dekla sv. Sabine, devica in sprič. (Gl. Dan. lanskega leta. List 35.) — Sv. Bazilisa, devet lét stara devica in sprič. v Nikomediji, je pod cesarjem Dioklecijanom z božjo močjo premagala šibe, ogenj in zverine, in je poslednjič v molitvi izročila svojo dušo Bogu v roke.

Danes je polna luna ob 10. uri 11. m. zvečer.

4. Ponedeljek. Sv. Rozalija, devica. (Gl. Dan. predlansk. l. List 35.) — Sv. Mojzes, vojvoda in po-

stavodajavec izraelskega ljudstva, čudodelnik in prerok. — Sv. Roza, devica iz 3. reda sv. Frančiška, † l. 1248 v Viterbiji na Laškem.

Danes je dan dolg 13 ur.

5. Torek. Sv. Lavrencij Justinijan, prvi patrijarh v Benedkah. † l. 1455 v 74. l. svoje starosti. — Sv. Viktorin, škof v Amiteri na Laškem, je bil pod cesarjem Trajanom pregnan v nezdrav kraj, kjer je tri dni za noge na steber privezan visel, tretji dan pa je dušo izdihnil.

6. Sreda. Sv. Caharija, prerok izmed 12terih malih prerokov, je 520 lét pred Kristusom judovsko ljudstvo učil in svaril, maloserčne pa je tolažil z upanjem prihodnjega Mesija. — Sv. Onezifor, učenec apostelnov, postrežnik in dobrotnik sv. Pavla apostelja (glej II. Tim. 1, 16. in 4, 19.), je bil s svetim Porfirjem vred strahovito terpinčen, poslednjič pa — od divjih kónj vlečen — je ves ranjen dušo izdihnil.

7. Četrtak. Sv. Anastazij, sprič. v Ogleju na Goriškem. — Sv. Peter Klaver, iz jezuitovskega reda, slavni misijonar sužnjih zamurcev v novi Kartageni v Ameriki. † 7. kim. 1654. — Sv. Regina, 15 lét stara devica, je pod cesarjem Decijem po prestanih grozovitih mukah prejela mučeniško krono.

8. Petek. Praznik rojstva Marije Device ali mala Gospodnjica. — Sv. Adrijan, vojak in sprič. v Nikomediji, je bil z družimi 23terimi kristjani vred pod cesarjem Dioklecijanom in Maksimijanom v ječo veržen, kjer mu je bil ud za udom odrezen l. 306; njegova žena sv. Natalija ga je v stanovitnosti poterjevala. — Ss. Evzebij, Nestabel in Zenon, bratje sprič. v Gazi v Palestini, so bili pod cesarjem Julijanom odpadnikom od ajdovske derhali umorjeni.

9. Sabota. Sv. Gorgonij in Dorotej, sprič. v Nikomediji, viši služabnika na dvoru cesarja Dioklecijana, sta njegovo ženo in dve njegovi hčeri in več njegovih služabnikov spreobrnili k veri v Kristusa; zato sta bila v ječo veržena, razmesarjena, s solijo potresena, s kisom (jesihom) polita, na rožu pečena in poslednjič zadernjena. — Sv. Severijan, vojak izmed životne straže cesarja Licinija, sprič. v Sebastah na Jutrovem, je 40tere spričevavce v ječi obiskoval; zato je bil mnogoverstno terpinčen, in je v terpinčenji dušo izdihnil l. 319.

Iz Ljubljane. Cerkevno obiskovanje in birnanje mesca kimorca: 3. kim. dopoldne Sora; — 5. dopoldne št. Katarina; — 15. dop. Semič, popold. Planina; — 16. dop. Suhor; — 17. dop. Metlika, popod. Radoviča; — 18. dop. Podzémelj, pop. Adlešiče; — 19. dop. Černomelj, pop. Dragatuš; — 20. dop. Vinica, pop. Preloka; — 21. dop. Verh; — 21. pop. Stari terg obiskovanje, 22. popold. birma.

Bukve od družbe sv. Mohorja so v Ljubljano dospale; kdor jih jemlje pri g. Jož. Jeriču, jih že lahko dobi.

Logatec, 26. vel. serp. Sprejel prvi pot 53 gold. 50 kr., drugi pot 227 gl. 30 kr. — V imenu pogorelcev vsim dobretnikom in tudi Vam lepa zahvala. Po obleko pošljem o prvi priliki. Bog poverni!

Matej Markič.

Da bo slaba letina, tožijo iz Ipavske doline. Grozdje, sadje je zima vzela, turšico in več družega pa suša. Žito je bilo slabo.

Povodenj je nastopila vsled velikih nalivov po hudi suši. Posebno razdjanje je delala v Idriji, Cerknici in drugod.

Po Goriškem prevzv. knezu vikšem škofu so bili 27. avgusta posvečeni naslednji mašniki: Fr. Kafol, Ant.

Kranjec, Jan. Kumar, Jan. Bertin, Ant. Bratina, Jan. Jarec, Ant. Pahor, Alf. Poljšak, Jan. Serravalle, Mih. Vuga.

Iz Tersta se je že pred nekaj leti jelo glasiti, da se tam ob nedeljah zida in druge hlapčevske dela opravljajo. Slišalo se je, kako zlasti v viših krogih mnogo-terno gospoduje sovraštvo zoper vero itd. Znani so ondodni brezverski listi. Sad takega počenjanja se je jél hitro kazati: neprenéhoma — teden na teden — se godé strašni samomori, tatvine, napadi, morije, pretépi in enake ostudnosti, ki v družinah napravljajo strahotno razdjanje in neutolažljivo žalovanje! Tako imenovani „prijatli ljudstva“ poslušajte: Vi ste njegovi sovražniki, vi ste ubijavci ljudstva, dokler mu vero spodkopujete, ne pa prijatli! Spreobrnite se k Gospodu svojemu Bogu, le takó in ne drugač odidete časni in večni nesreči, in odvrčevali jo bodele tudi od bližnjega.

Na Dunaju se je za spreobrnjenje krivovercev gerško-ruske cerkve ustanovila posebna molitvena družba, katero so sv. Oče poterdili in z milostmi bogato obdarovali. Da bi to pobožno opravilo še bolj pospeševali, so sv. Oče vsim, kateri v praznik brezmadežnega spočetja Marijnega zakrament sv. pokore in sv. Rešnjega Telesa prejmejo in so v farni cerkvi sv. Mihaela na Dunaju na ta praznik in še en drug dan v mescu pri Božji službi v ta namen, podelili popolnoma odpustek, ki se zamore tudi za duše v vicah darovati. Pobožnost v ta namen je posebno daritev sv. maše, ki se bo vsaki mesec enkrat darovala v tej cerkvi za spreobrnjenje razkolniških Grekov in Rusov.

Sv. katoliška Cerkva ima vedno svetnike v sebi. 8. avgusta je bila pred sv. Očetom in v pričo zbora ss. obredov obravnavana za oblaževanje č. o. Pompilija Marije Pirotti-a, uda društva pobožnih šol, ki je bil rojen 1710 v Beneventu, in je umrl l. 1767. Ta pravda oblaževanja je v številu že 54., kar jih je bilo osnovanih v tem redu, od sv. Jožefa Kalasancija leta 1556—1648 vstanovljenem.

Nevarnost pri kamnem olju (petroleju). Neka žena in neka deklina ste življenje zgubile z neprevidnostjo, ker ste petrolej vlivale v svetilnico, ko je stenj (toht) gorel, in se je torej olje vnelo. Nagla pričujočnost stražnikov je ubranila, da se zbučavši ogenj tudi dalje ni razširil. (Ancora.)

Spreobrnjenje. Pavel Faval, eden naj bolj znanih romancarjev je postal silo goreč katoličan.

Izhodi za veselje o praznikih, piše „Ancora“, gotovo niso bili navdihnjeni od sv. Duha. Dobromisleči obžalujejo duhovno škodo, katero taki izhodi delajo po malih krajih. Zdaj pa se napravljajo taki izleti tudi o prazniških predgovorih (vigilijah); vsa Mugla je vidila živi šum, ki ga je delalo društvo „Thalia“ v predgod vnebovzetja, o katerem je zapovedani post. Kričalo se je mnogo „viva“, se veselo pilo, jedlo..., ni bilo brez plesa. — Skušnja uči, da zaradi skrunjenja svetih dni so prišle že velike šibe nad ljudi; varite se torej, Slovenci, tega prehudega greha, ne postajajte nikoli zunaj cerkve med svetim opravilom, ne pijančevajte in ne plesajte, varite se nesrečnega ponočevanja, ki nedolžne duše mori in satanu v naročje nosi!

Procesija malih in liberaluška prismojenost. Časnik „Forbice“ pripoveduje, kako so v vnebovzetje Marije Device mali dečki po nekterih ulicah v mestu Palermi po stari navadi imeli procesije. Nosili so namreč na malem prestolu podobo Matere Božje v nebo vzete. Laški framasoni pa, kakor smo že zadnjič omenili, so procesije prepovedali in s tim italijanski narod silno razdražili. Vender nad otročjo procesijo se tudi noben vrad ni spotikal; le neki „brigadir“ je v tem otročjem početju vohal prestrašno prelomljenje zadevne okrožnice.

Ustavil je dečke, ki so nesli Marijo na tronu in tiral jih je na policijo. Vradnik pa je bil pameten mož, ki je vso reč cenil za to, kar je bilo, in zapovedal, da naj se dečki domú spusté. To se je zgodilo — pa ne brez momljanja nekega stražništva, ki je hotlo, naj se otrokom pobere (konfiscira) podoba, poberejo svečke, svetilke, in mali ozvezdani prestol ter se konec stori tej detinski slovesnosti.

Še bolj bistroumen je prefekt v Torinu. Ta je prepovedal, kakor pravi v okrožnici, procesije zato, „da varuje polno zverševanje verskih svoboščin!“ — Ali ni tedaj liberalec taki človek, ki zná iz vsega vse narediti — tudi iz sužnjosti svobodo?

Za Rimske mladenčce so bili sv. Oče pred nekoliko leti vstanovili pribežališče, v katerem je dandanes blizu 100 mladenčev sprejetih, ki se podučujejo v čevljar-skem, krojaškem, kovaškem in drugih rokodelstvih. Zemljišče je bilo kupljeno, in poslopje zidano iz privatne blagajnice sv. Očeta. Dandanes pa laška vlada goropadno zahteva nadzornišvo nad to napravo. Ne dá se popisati, kako močno je omenjena določba mlo serce sv. Očeta užalila.

Procesije judovske. „Armonia“ piše: V Rimu so po neki novi postavi katoliške procesije prepovedane. Nasproti je pa frajmavrarjem, prostomiljakom, razkolnikom in drugim brezvercem popolna prostost dana, da smejo, kadar se jim zljubi, svoje zastave in druga znamenja svoje sekte združeno po glavnih mestnih ulicah nositi. Celo judje, ki se dozda v Rimu nikoli niso smeli iz svojih shodnic slovesno prikazati, smejo dandanes očitne procesije obhajati. Pred nekterimi dnevi so tak slovesen obhod z ogernjeno biblijo očitno imeli po tergu, ki je blizu sinagoge. Pervikrat se je bilo to pripetilo, da je ta bogomorivni narod, v sramoto rimskim katoličanom, v procesiji oskrnjeval rimske tla, ki so s kervjo toliko tisuč ss. mučencev napojene. In ta bogokletni narod se prederzne terditi, da vživajo sv. Oče popolno prostost v vérskih zadevah, dasiravno v glavnem mestu katoličanstva ne morejo še kake procesije napovedati.

Francosko duhovstvo. Leta 1844 je bilo na Francoskem 41.619 svetnih duhovnov; l. 1872 se je število narastlo na 52.148, tedaj v 28 letih za 10.529 se pomnožilo. Ako bi bil v tem času preganjavac Bismark le nekaj lét v Franciji gospodaril, kdo vé, če bi se ono število ne bilo za 10.000 skerčilo?

Oo. jezuitje v Parizu, kar smo že ob kratkem omenili, so bili obdolženi, da so bili nekterim dijakom domačega vstava, ki so se poskušnji zrelosti podvergli, zmenjeni z njihovimi starši, skrivaj podelili prašanja in naloge zrelosti; oo. jezuitje so tožili obrekovalne časnikarje pri sodnji, izmed katerih jih je bilo 7 obsojenih v globo po 2000 frankov, v povernitev pravnih stroškov, in da razglasé sodbo v 10 časnikih, ki v Parizu, in v 20 drugih časnikih, ki izhajajo po krajinskih mestih. — Pravdni stroški so znašali 500 frankov; sodba je obsegala 300 verst, po 2 fr. za tiskanje vsake verste, tako da je razglas v 10 pariških časnikih znesel 6000 fr.; v 20 krajinskih časnikih po 500 cent. versta, pa 3000 fr. — Tedaj so skupni stroški znašali 24.000 fr. — Časnikarji so tedaj dobili dobro osoljeni nauk. Ako bi tudi vse sodnije drugih mést in deržáv delale tako resno, kakor pariška zoper obrekovalce jezuitov, bi njihova nedolžnost vselej tako očitno, kakor pri omenjeni pravdi, na dan prišla.

Sanskritsko-nemški besednjak je prišel na svitlo pod oskerbništvom cesarsko petrograjske akademije. Obsega 6 zvezkov po 600 strani v čertertini in je tiskan z majhnimi čerkami. Akademikar Bölling s sodelavcem Roth-om ga je izdeloval celih 23 lét. „Sanskrit“, starodavni indiški (vindiški) jezik, glavno steblo ali skorej zi-

belka indo-germanskih jezikov, tedaj zlasti tudi slovan-skega, priha je čedalje bolj znamenito. Kdor se hoče jaderno naučiti, naj vé, da ima tudi dvojno število (dual), kakor Slovenci in Gerki. „Védi“ se pravi véda, „vedin“ učejak; „mata“, mati; „dēvar“, svak; „datár“, dajatelj; „dāru“, derva; „nas, vas“, nas, vas; „katara“, kateri; „eka (kakor enka), dva (dvi), tri, čatur, dasan, trinjsat“, pomenja: eden, dva (dvé), tri, štiri, deset, trideset; — „as-mi, a-si, as-ti“: sem, si, je; „s-va(s), s-tha(s), s-ta(s)“: sva, sta, ta; „kada—tada“ je vprav tudi hervasko: kada tada. Iti, i-re, geh-en, andare, se pravi po sanskritsko: „kram, pat, vraj, ja, ga, sarp, sar, čar, du, gam, anjč, ar, i“ in morebiti še kako drugač. Zdaj je pa dosti za poskušnjo; toda vse ni tako lahko, kakor to, in kdor ne misli biti jezikoslovec, profesor jezikov, ali enaka živina, mu je škoda za čas, ki bi ga v to obračal, ker življenje je kratko. „Kaj pomaga človeku, ko bi vse jezike znal, na svoji duši pa škodo terpel?“

Z bojišča. Že več dni skor zaporedome je veliko prelivanje krvi med Serbi in Turki. Toda odkar so Turki stopili na serbsko zemljo, z vso silovitostjo ne morejo kaj dosti naprej: toliko je gotovo. Važniši je bitva 24. avgusta pod Aleksincem, kjer so bili Turki hudo tepeni. Ali poročila so si sploh tako nasprotna, da je treba pojasnil pričakovati, preden se more kaj zanesljive reči. Padlo jih je veliko tisuč od obeh strani, še več Turkov, kakor je znati. Turki strašno silo delajo, da bi Serbom uzeli terdnjavo Aleksinac; toda če bi se jim to posrečilo, bi se Serbi umaknili v Deligrad, ki je ključ v dolino Moravo in prav močno vterjen. Mesec dni je, kar Serbi tudi Čuprijo, višej v Moravski dolini, na pretego vterjajo. Ako pride do pomirovanja, kar se zdaj zelo govori, ne bo imel Turk dosti vzroka kaj zahtevati, ker dozdej zoper kristjane ni dosti drugega opravil, razun da so zverinski Čerkesi in turški prostovoljci silo žensk, otrok in sploh neoboroženih, zlasti v Bulgariji naj bolj nesramno zdelovali in poklali. Zato se naznanuje, da je Rusija Porti očitala, kaj da rabi tako neredno vojaštvo. Čudno je, da se terpi tako teptanje mednarodnih in človeških pravic na Turškem.

Duhorske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Postavljeni in prestavljeni so naslednji čč. gg.: Jan. Brence, sem. duhoven, za duh. pom. v Čemšenik; Jož. Resnik, sem. duhoven, za kapl. in kat. v Postojno; Ceno bar. Cirheim iz št.-Vida pri Zat. v Šmarje; Val. Šarabon iz Ribnice za ekspozita v št.-Peter pri Slavini; Greg. Jakelj iz Zatičine v Polje; Jan. Zdražba z Verhnike v Škofjo Loko; Leop. Zaletel iz Postojne na Trato; Jan. Košmelj iz Radolice za I. v št.-Juri pri Kr.; Fr. Mali iz Čemšenika za II. v št.-Juri pri Kr.; Jan. Podboj iz Logateca v št.-Vid pri Zat.; Ign. Ključevšek z Babnega polja v Šmartin pri Lit.; Ign. Kutnar iz Dobernič v št.-Rupert; Ant. Lenasi iz št.-Jerneja v Dobernič; Drag. Jančigar iz št.-Rupert v št.-Jernej; Jan. Stamcar iz Hrenovic na Rako; Fel. Knič s Polja v Ribnico; Ant. Fetih-Frankheim z Verhnike za I. v Postojno; Fr. Rus iz Šmartina pri Lit. za I. na Verhnike; Mart. Molek iz Preserij za II. na Verhnike; Ant. Mandelc iz Škofje Loke v Preserje; Jan. Bevec s Trate v Logatec; Anton Žigur z Rake v Hrenovice. Č. g. Mart. Vodir, škofijski pošteviski preglednik in duhovni pom. pri novem sv. Ant. v Terstu, prestopivši v ljubljanski škofijo, pride za duh. pom. in

kat. v Radolico. — Č. g. Št. Gnjezda, duh. pom. v št.-Jurji, je dobil duhovnijo bobinsko Bistrice, in č. g. Val. Skul, tudi duh. pom. v št.-Jurji, duhovnijo sv. Jakopa ob Savi. Č. g. Jurju Humar-ju, oskerbniku na Primskovem, je podeljena ondota duhovnija. Č. g. Janez Eder, župnik na Tujnicah, je dobil Mekinsko duhovnijo. Č. g. Fr. Jeršič-u, lokalistu v pokoju, je dano privoljenje pri podružnici sv. Jurja v Izlakah v Čemšeniški duhovniji se vstanoviti in Božjo službo opravljati. — Č. g. Peter Bizjak, fajmošter v Ajdovici, se podá v pokoj in duhovnija je razpisana 30. julija. — Č. g. Ant. Zorc je dobil duhovnijo Doberniče, in Žalina je razpisana 30. julija. Enako so razpisane Jesenice 29. jul. — Č. g. Jan. Teran-u je podeljena duhovnija Ljubno, in Štanga je razpisana 26. avgusta.

V Lavantinski škofiji: Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Fr. Škorjanec za I. v Šmarje; Juri Rubin k sv. Tomažu pri Veliki nedelji; Fr. Nendelj za II. v Šmarje; Anton Fišer mlajši v Šmarten v Rožni dolini; Fr. Leber v Sulcpah, in Jakob Cajnkar za II. v Ruše. — Č. g. novomašnik Lorenc Obrn je za kaplana postavljen pri sv. Jakobu v Dolu. — Č. gosp. Jakob Planinšek gre v začasni pokoj.

V Kerški škofiji: Fare so dobili čč. gg.: Bulacher Avg., stolni kaplan v Celovcu, faro št.-Miklavž v Belaku; Štiberc Jan., faro Timenico, in Schreyer Fr. faro Štal. — Za provizorje gredo čč. gg.: Barborič Fr. od Marije Pomočnice v Škofice; Seher Jož. iz Belaka v št.-Urh, blizo Terga; Krainer Štef. iz Motnice v Bajtiše, in Šumah Val. iz št.-Ožbalta k Mariji Pomočnici. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Grösser Mat. iz št.-Lenarta za stolnega kaplana v Celovcu; na njegovo mesto v št.-Lenart pa Zojer Sim., kaplan v Wolfsbergu; Kuess Mat. iz Doberlevesi za mestnega kaplana v Belak; na njegovo mesto za Kodelijevega beneficijata in kaplana v Doberloves Šercer Anton, kaplan v Črni; Khuen Gottfr. iz Ettendorf-a v Wolfsberg. — Pastirsko službo ko kaplani so nastopili čč. gg.: Einspieler Gregor v Motnici; Huter Jan. v Tinjah, in Petek Fr. v Črni. — Umerli so čč. gg.: Lerh Mat., kurat v Lamu; Gottwald Mat., fajmošter v pokoji v Celovcu, in Košir Blaž, knezoškofijski in dekanijski svetovalec in fajmošter v Žitari-vesi. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za Logaške pogorelce: Duhoven iz Ljubljane 70 gl. — Iz Predoselj po č. g. fajm. 21 gl. 61½ kr. — Več do- brotnikov po g. A. R. iz Steinhofa pri Kapfenbergu s klicem: „O Bog se jih usmili!“ 8 gl. — Preč. g. kan. Fr. Kramar 10 gl. — Preč. g. kan. P. Urh 10 gl. — Z Gorján (izročeni po g. Klunu) 42 gl. — N. J. 2 gl. — Iz Preske zbirke v cerkvi po č. g. fajm. 6 gl.

Za pogorelce v Čemšeniku: Po gospodu Stenovcu 1 gold. — Preč. gosp. kan. P. Urh 2 gold. — Preč. g. kan. J. Volc 1 gl.

Za hiralnico pri sv. Jožefu v Ljubljani: Preč. g. korar J. Volc v četrto 20 gl. — Č. gosp. M. Perjatelj 5 gl.

Za sv. Očeta: Neimenovan dek. 10 gl. — Neimen. po P. S. 1 gl. 4 kr. — Poglejski fantje Gorjanske faro 4 gold.

Za afrikanski misijon: Z Gorjan 2 gl.

Za družbo sv. Vincencija: N. J. 1 gl.